

Tilleggsnotat til notat kartlegging av naturtyper 132kV linje Krutåga kraftverk-Varntresk

Prosjekt:	Krutåga Kraftverk - 132kV linje Fase 1 + 2	Prosjektnr.:	10237257-003
Kunde:	Krutåga Kraft AS	Prosjektleder:	Lars Gylder
Utarbeidet av:	Hallvard Hafsås	Dato:	14.10.2025
Kontrollert av:	Kjersti Misfjord 14.10.2025	Godkjent av:	Per Ivar Bergan 14.10.2025
Dokumentnr.:	00	Rev.:	00

Revisjonshistorikk

Rev	Dato	Beskrivelse av endringen	Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av
00	14.10.2025	Første versjon	NO1E3M	NOKJMI	NOPEBE

Oppsummering

Dette notatet er et tilleggsnotat til «Notat kartlegging av naturtyper 132kV linje Krutåga kraftverk-Varntresk» datert 9.5.2025, som ble utarbeidet i forbindelse med planendringssøknad for 132kV linje Krutåga kraftverk-Varntresk. Bakgrunnen til tilleggsnotatet er tilbakemelding fra NVE, hvor det ønskes bedre begrunnelse rundt rødlistearter. Hensikten med dette notatet er å utdype vurderingene som ble gjort i større detalj for hvorfor ingen grundig kartlegging av funksjonsområder for rødlistearter har blitt gjennomført.

Hovedkonklusjonen er som følger: Ingen spesielt interessante funn ble oppdaget under feltundersøkelsene. Kjente artsfunn i regionen fordeler seg på 1) arter hvis habitat og funksjonsområder ikke inngår i influensområdet, 2) arter som er truet av andre prosesser enn tap av habitat til skogrydding og arealinngrep, og 3) arter hvis habitat og funksjonsområder ivaretas på god måte gjennom naturtypekartlegging. Påvirkningen på muligheten for å nå forvaltningsmålet for de gjeldende artene vil uansett bli noe begrenset, fordi tiltaket innebærer et smalt ryddebelte gjennom større naturområder som ellers er og vil forbli egnede funksjonsområder.

1.1 Innledning

Dette notatet er et tilleggsnotat til «Notat kartlegging av naturtyper 132kV linje Krutåga kraftverk-Varntresk» datert 9.5.2025, som ble utarbeidet i forbindelse med planendringssøknad for 132kV linje Krutåga kraftverk-Varntresk. Bakgrunnen til tilleggsnotatet er tilbakemelding fra NVE, hvor det ønskes bedre begrunnelse rundt rødlistearter. Hensikten med dette notatet er å utdype vurderingene som ble gjort i større detalj for hvorfor ingen grundig kartlegging av funksjonsområder for rødlistearter har blitt gjennomført.

1.2 Teoretisk bakgrunn for vurderingene

I henhold til NVEs veileder for konsesjonssøknad for nettanlegg skal utredningene tilpasses tiltaket, og gi beslutningsrelevant informasjon. Under naturtypekartlegging skal rødlistearter funnet innenfor naturtypelokalitetene registreres (Miljødirektoratet, 2025). En konsekvensutredning skal ifølge veileder M-1941 inneholde en kartlegging av *relevante* rødlistearters funksjonsområder (Miljødirektoratet, 2025). Det presiseres likevel at det opprinnelige notatet ikke var en konsekvensutredning.

Økologiske funksjonsområder er i naturmangfoldloven definert som områder som oppfyller en økologisk funksjon for arter. Slike funksjonsområder må omfatte sentrale funksjoner i artenes livssyklus, lokalisert til spesifikke områder. Disse funksjonene er for eksempel knyttet til reproduksjon (paring/ungling), overlevelse eller spredning/migrasjon. Mange arter har ikke distinkte, separate områder for slike funksjoner, men dekker disse innenfor et mer generelt leveområde eller uten noen spesiell avgrenset lokalisering på en romlig skala som er hensiktsmessig for kartlegging (Fremstad, et al., 2018).

Når habitat ikke er permanente (f.eks. fuglefjell for fugler), men dynamiske, vil funksjonsområdet gjerne være del av en økologisk helhet. For eksempel vil arter som lever på død ved være avhengig av skogøkosystemer som stadig lager ny dødved, som erstatter den som brytes ned. Et forslag til definisjon av økologiske funksjonsområde for planter, moser, lav og sopp er et sammenhengende leveområde med tilsvarende økologiske forhold som der arten vokser. Disse økologiske forholdene kan for eksempel defineres etter NiN-systemet i form av naturtyper og beskrivelsesvariabler (Fremstad, et al., 2018). Dette har trolig fungert godt for mange rødlistearter, ettersom et av kriteriene som er brukt for utvelgelse av viktige naturtyper er at de skal være funksjonsområde for rødlistearter.

1.3 Vurderinger

Kartleggingen 2024

Under kartleggingen i 2024 ble linjetraseene med de ulike vurderte alternativene, kartlagt for naturtyper etter miljødirektoratets instruks. Hele linjetraseen ble gått og kartlagt for naturtyper. I tillegg ble det sett etter potensial for indikatorarter og rødlistearter knyttet til de miljøene som ble observert. Typisk blir dette fanget opp av naturtyper, men rødlistearter kan også forekomme utenfor naturtyper og kan da bli registrert som artsfunn. I notat kartlegging av naturtyper 132kV linje Krutåga kraftverk-Varntresk, er det fokusert på naturtyper. Dette fordi kartlegging av naturtyper er anerkjent metode for kartlegging av naturmangfold. Et parameter for å vurdere kvalitet av naturtyper er rødlistearter, men det er ikke gjort funn av rødlistearter i noen av naturtypene. Dersom det hadde blitt registrert rødlistearter i influensområdet kunne disse ha inngått i verdivurderingen av naturtypelokaliteter eller ha blitt avgrenset med tilhørende økologisk funksjonsområde for deres habitat.

Vegetasjon som ikke er naturtyper

Vegetasjon som er utenfor de registrerte naturtypene består i stor grad av alminnelig bjørkeskog, fattig- til intermediær myr, og plantefelt av gran. Unntaket er området rundt Sør dalen og «Koteskogen», hvor skogen er dominert av furu.

Potensial for rødlistearter

Det er kjente registreringer av flere rødlistearter i regionen hvor tiltaket er planlagt. Av disse er flesteparten knyttet til fjellet eller gammel barskog.

De rødlistede fjellartene i området (sprikesnøgras (EN), jøkelstarr (VU), issoleie (VU), snøsoleie (VU), bekkesildre (NT), høyfjellskarse (NT), rabbetust (NT), reinfrytle (NT), reinmjelt (NT), reinrose (NT) og snøull (NT)) er alle knyttet til enten høyfjellet, kalkrike områder eller snøleier og våtmark i fjellet. Fjellvegetasjonen som berøres av prosjektet er lavtliggende fattig fjellhei rett over skoggrensen. Altså forekommer ikke de økologiske funksjonsområdene til rødlisteartene registrert i regionen innenfor influensområdet for dette tiltaket.

Av eldre barskog, er det i hovedsak gammel furuskog som berøres i denne saken. De rødlistede artene knyttet til gammel furuskog (hornskinn (VU), blanknål (NT), druelav (NT), flekkhvitkjuke (NT), kelolav (NT), kremkorkje (NT), rotnål (NT), rustdoggnål (NT), storporet hengepigg (NT) sukkernål (NT), tyriglansnål (NT) og tyrinål (NT)) vil ha gammel furuskog som sitt funksjonsområde. Disse artene vil være avhengig av betydelige areal furuskog, som får stå i fred med fri utvikling over tid. Da vil skogen som økosystem ha en kontinuerlig utskifting av habitatene til disse artene, som ikke skjer raskere enn at artene klarer å holde tritt. Generelt er disse artene truet på grunn av flatehogst og nedbygging, som både fjerner egnet habitat, og hindrer tilførselen av nytt egnet habitat. Alle artene vil ikke være til stede i alle deler av en gammel furuskog til enhver tid, men deler av furuskogen vil ha større tetthet av egnede habitat for rødlistearter. Dette gjelder typisk arealer med mye død ved. Slike arealer med gammel furuskog med spesielt mye død ved fanges opp av naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets instruks. Naturtypene innen gammel furuskog er ikke rødlistet i seg selv, men de har «sentral økosystemfunksjon» som betyr at de er leveområde for mange rødlistede arter, og vil kunne fungere som funksjonsområdet deres. Det ble under kartleggingen registrert flere lokaliteter med gammel furuskog med død ved (liggende eller stående). Det er ellers i området mye gammel, men småvokst og glissen furuskog. Der furuskogen ikke oppfyller inngangsverdiene for naturtype etter instruks skyldes dette i hovedsak at den er så glissen at det blir for langt mellom trærne og dødvedforekomstene. Slik glissen furuskog mangler de store mengdene død ved som fungerer som habitat for mange sjeldne og truede arter knyttet til gammel furuskog. Det er også partier av furuskog som ikke er gammel nok og ikke har samlet opp nok død ved til å oppfylle inngangskriteriene for naturtype etter instruks. De delene av furuskogen som ikke er naturtype har derfor betydelig mindre egnet habitat for dødvedspesialister, og lavere produksjon av nye habitat for disse artene. Selv om rødlistearter godt kan forekomme sporadisk i disse arealene, vil de ha dårligere funksjonalitet for arter enn arealene som oppfyller kravene til naturtype etter instruks.

Ettersom dette tiltaket begrenser seg til et ryddebelt gjennom mer eller mindre intakte økosystem, vurderes påvirkningen som begrenset. Det vil være store områder ved siden av nettlinja og i områder rundt som vil opprettholde sin funksjon.

Det opprinnelige notatet nevner naturtypene mellom Sør dal og Varntresk som potensielle leveområder for rødlistearter tilknyttet rik barskog. Det presiseres at den mest relevante artsgruppen her er jordboende sopp. Denne artsgruppen er spesielt knyttet til rike, og gjerne litt tørkeutsatte, barskoger. Artsgruppen er notorisk vanskelig å kartlegge, ettersom de lever nede i bakken, og ikke lager fruktlegemer hvert år. Artsgruppen kan også forekomme der kalknivået i berggrunnen ikke fullt ut kommer til uttrykk i karplantefloraen, grunnet tykke humuslag. Derfor er naturtypene etter Miljødirektoratets instruks innen rike tørkeutsatte barskoger, som blant annet dekker leveområdet til denne artsgruppen, definert ganske vidt. Dette for å sikre at en fanger opp alt potensielt habitat for slike arter. Ingen rødlistede arter i gruppen er registrert i nærheten. De nærmeste registreringene er bruntuppkorallsopp (VU) som er registrert vest for Røsvatnet, og isabellavokssopp (VU) er registrert sør i Hattfjelldal kommune. Uavhengig av om disse og andre rødlistearter i artsgruppen forekommer i influensområdet eller ikke, vil potensielt habitat ha blitt fanget opp av naturtypekartlegging og blitt ivarettatt av den. For å fremskaffe en komplett artsliste for jordboende sopp, må det gjøres en intensiv kartleggingsinnsats gjennom flere år. Generelt er artsgruppen avhengig av skogøkosystemer med kontinuitet i tresjiktet. De er dermed truet av flatehogst av hele bestander, samt permanente arealbeslag. Dette tiltaket innebærer et ryddebelt uten større inngrep i potensielle habitat for denne artsgruppen og artsgruppen vurderes å bli relativt lite påvirket.

Øvrige rødlistearter i området inkluderer hengepiggrø (VU), nubbestarr (NT), nøkktjernaks (NT) og rødsildre (NT). Hengepiggrø går tilbake på grunn av endringer i jordbruket, med mindre bruk av utmarksbeite, og ikke på grunn av arealbeslag eller rydding av skog til ryddebelt. Arten vil dermed ha liten påvirkning av ryddebelt. Det er potensial for arten i nærområdet, i kalkrike berg og semi-naturlige enger, men ingen slike inngår i influensområdet. Nubbestarr går tilbake på grunn av fortetting og utskygging etter grøfting av sumpskogen den lever, og vil ikke påvirkes av ryddebelt. Arten kan påvirkes ved dreneringseffekt fra stolpeplassering. Prosjektet har fokus på å unngå plassering av master i våtmark der det er mulig. Nøkktjernaks er akvatisk og vokser i innsjøer. Egnede habitat for arten vil ikke påvirkes. Rødsildre vokser her på berg og grunnlendt i kanten mot Sjørdalselva. Habitatet dens vil ikke påvirkes av kraftlinjer krysser området. Ingen av disse artene vurderes derfor som relevant i denne saken, gitt at ingen stolper/master legges i våtmark.

1.4 Konklusjon

Ingen spesielt interessante funn ble oppdaget under feltundersøkelsene. Kjente artsfunn i regionen fordeler seg på 1) arter hvis habitat og funksjonsområder ikke inngår i influensområdet, 2) arter som er truet av andre prosesser enn tap av habitat til skogrydding og arealinngrep, og 3) arter hvis habitat og funksjonsområder ivaretas på god måte gjennom naturtypekartlegging. Påvirkningen på muligheten for å nå forvaltningsmålet for de gjeldende artene vil uansett bli noe begrenset, fordi tiltaket innebærer et smalt ryddebelt gjennom større naturområder som ellers er og vil forbli egnede funksjonsområder.

1.5 Referanser

- Artsdatabanken. (u.d.). *Artskart*. Hentet fra Artsdatabanken: <https://artskart.artsdatabanken.no/>
- Fremstad, E., Bevanger, K., Dervo, B., Endrestøl, A., Olsen, S., & Pedersen, H. C. (2018). *Faggrunnlag for kartlegging av økologiske funksjonsområder for terrestriske arter*. NINA.
- Miljødirektoratet. (2025). *Veileder | M-1941 - Konsekvensutredning av klima og miljø*. Hentet 2025 fra <https://www.miljodirektoratet.no/konsekvensutredninger>
- Miljødirektoratet. (2025). *Veileder | M-2209 - Kartleggingsintruks - Kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2*. Miljødirektoratet.
- Miljødirektoratet. (u.d.). *Natur og miljø på kart*. Hentet fra Naturbase: <https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/>
- NVE. (2025). *Konsesjonssøknad nettanlegg: NVEs veileder for utarbeidelse av søknad om anleggskonsesjon for nettanlegg*. Hentet 2025 fra <https://veiledere.nve.no/konsesjonssoknad-nettanlegg/>
- Sweco Norge AS. (2025). *Notat kartlegging av naturtyper 132kV linje Krutåga kraftverk-Varntresk*. 09.05.2025.